

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Ecologistes de pega contra el paper

UNA MULTINACIONAL POT SER ECOLOGISTA?

En els darrers temps assistim a un esclat inesperat d'ecologisme per part de grans companyies de l'entreteniment i la tecnologia. Denuncien les indústries papereres de contribuir a la destrucció del planeta. Són culpables de l'efecte hivernacle i la desforestació de l'Amazònia. L'interès i la raó s'han aplegat: no cal tant de paper. La tecnologia et dona nous aparells que el substitueixen sense cost ecològic. De fet, és una de les grans raons que es donen per defensar la superioritat dels llibres digitals sobre els de paper. Ens diuen la quantitat d'arbres que cal tallar i els productes químics que cal utilitzar per construir la pasta de paper. L'impacte sobre el medi ambient és molt negatiu.

La qüestió, però, no és tan senzilla. El llibre de paper, com més temps de vida té, més ecològic es torna: en teoria, pot ser reutilitzat tantes vegades com es vulgui. I quan ja no serveix com a llibre pot reciclar-se per a altres usos. Deixarem de banda que el paper i els seus derivats s'utilitzen per a milions de coses a part de per fer llibres. I també que la consciència ecològica dels darrers anys ha portat les empreses editorials a utilitzar cada cop més paper reciclat. La raó real que provoca les desforestacions brutals en determinats països no és culpa només de la indústria paperera. També es destrueix bosc amb finalitats d'explotació ramadera. Però la més important és la desforestació per dedicar el sòl a l'agricultura i, alhora, a exportar la fusta tallada. Es tracta d'una font de divises bàsica per a molts països tropicals pobres.

L'equació que diu que com menys paper més arbres -i, per tant, un sistema ecològic més sa- és certa. El que no és cert és que la proposta contrària, el dispositiu electrònic, tingui un impacte mediambiental menor

DOS DELS ARGUMENTS CONTRARIS AL LLIBRE DE PAPER SÓN QUE REQUEREIX TALLAR MOLTS ARBRES I UTILITZAR MOLTS PRODUCTES QUÍMICS. GETTY

LECTORS ASSASSINS DEL PLANETA

Però és que si substituïm els llibres de paper pels lectors electrònics que ens volen vendre, no millora gaire, la cosa. No deixen de ser aparells electrodomèstics fets amb uns components que gaire ecologistes tampoc no ho són: plàstic, igual a petroli. Creació d'energia per fer-los funcionar, igual a piles (ecològic?) o a electricitat (com la fabriques?, és neta?) Per poc cost que tingui tot plegat, és una despesa que va directa a la natura.

D'altra banda, la rapidesa de substitució de dispositius de l'època actual acaba provocant un augment d'escombraries electròniques que cal tractar. Hi ha milers d'aparells que cal destruir o reciclar, que cal abandonar en abocadors digitals (que potser seran incinerats amb les consegüents emissions funestes per al medi ambient). O encara pitjor, seguint la via de la hipocresia occidental, que cal regalar (o vendre, sovint il·legalment, des d'Europa, els Estats Units o el Japó) als països del Tercer Món. ¿Es té en compte la possibilitat que aquests residus siguin processats per infants, explotats laboralment i sovint exposats a la inhalació de productes tòxics?

L'equació que es proposa -com menys paper, més arbres, i, per tant, un sistema ecològic més sa- és certa. Però no és cert que la proposta contrària, el dispositiu electrònic, sigui tan neta com sembla.

Lector de llibre de paper que no vols passar al lector electrònic: si algú t'assenyala amb el dit i t'acusa d'assassí del planeta, ja saps què dir. De res. ♦♦

EL NOM, EL MÓN

Laura

SÍLVIA SOLER

Lescriptora Maria Àngels Anglada -poeta, crítica literària i especialista en la Grècia clàssica- va fer-se un lloc en la narrativa catalana el 1978, quan va guanyar el premi Josep Pla amb la novel·la titulada *Les closes*. Tres anys després va voler escriure un relat que aplegués els seus records d'infància a la ciutat de Vic. La memòria li va retornar els carrers i els jocs, les olors de la casa familiar i l'aparador de la xocolateria. Un relat que explicava la seva ciutat i aquella nena ingènua i feliç. I quan va buscar un títol per

a aquest relat, Maria Àngels Anglada ho va tenir clar: *No em dic Laura*. Potent, original i ple de significats ocults. Negant el nom de Laura, l'escriptora s'allunyava del personatge de *Laura a la ciutat dels sants*, el clàssic de Miquel Llor, víctima de la pressió asfixiant de Comarquinal, el nom de ficció que l'escriptor va triar per parlar de Vic. Maria Àngels Anglada, la protagonista de *No em dic Laura*, es definia a la contra, negant qualsevol semblança amb aquella dissortada protagonista literària. La demostració més evi-

dent de les connotacions que pot assumir un nom propi.

Però aquest nom, abans d'Anglada i abans de Llor, ja tenia reminiscències literàries. De fet, es va començar a posar de moda a tot Europa arran de l'obra del poeta renaixentista italià Petrarca. Laura era la seva inspiració, la dona a la qual dedicava els seus poemes. Encara ara es discuteix si es tractava d'una Laura real (sembla que podria ser la dama Laura de Noves) o el poeta va triar aquest nom per parlar de la idealització de la dona. Pel que fa a l'etimolo-

LAURA VE DEL LLATÍ 'LAURUS' (LLORENER) I VOL DIR CORONADA AMB LLORENER, VICTORIOSA

gia, Laura ve del terme llatí *laurus*, que vol dir llorer. Laura -com Llorenç- vol dir coronat o coronada amb llorer, és a dir, victoriós o victoriosa. Potser per això -i per la seva sonoritat- és un nom que els creadors han triat sovint per inspirar-se.

Així, recordem les cançons de Llach, Billy Joel, Nek, Roberto Carlos i Christopher Cross, entre d'altres; la pel·lícula d'Otto Preminger i els inoblidables personatges televisius de Laura Ingalls (*La casa de la pradera*) i Laura Palmer (*Twin Peaks*). ♦♦